

## SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2027/2028; 2028/2029

### 1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

|                                                       |                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu                                      | <b>Metodyka pracy nauczyciela psychologa w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty</b> |
| Kod przedmiotu*                                       |                                                                                                     |
| nazwa jednostki prowadzącej kierunek                  | Kolegium Nauk Społecznych                                                                           |
| Nazwa jednostki realizującej przedmiot                | Instytut Psychologii                                                                                |
| Kierunek studiów                                      | Psychologia                                                                                         |
| Poziom studiów                                        | jednolite studia magisterskie                                                                       |
| Profil                                                | praktyczny                                                                                          |
| Forma studiów                                         | stacjonarna                                                                                         |
| Rok i semestr/y studiów                               | rok IV, semestr 7 i 8; rok V, semestr 9                                                             |
| Rodzaj przedmiotu                                     | specjalnościowy                                                                                     |
| Język wykładowy                                       | polski                                                                                              |
| Koordinator                                           | dr Anna Englert-Bator                                                                               |
| Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących | dr Anna Englert-Bator<br>dr Anna Wańczyk-Welc                                                       |

#### 1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

| Semestr (nr) | Wykł. | Ćw. | Konw. | Lab. | Sem. | ZP | Prakt. | Inne (jakie?) | Liczba pkt. ECTS |
|--------------|-------|-----|-------|------|------|----|--------|---------------|------------------|
| 7            | 15    | 30  | -     | -    | -    | -  | -      | -             | 3                |
| 8            | 15    | 30  | -     | -    | -    | -  | -      | -             | 3                |
| 9            | -     | 30  | -     | -    | -    | -  | -      | -             | 3                |
| razem        | 30    | 90  | -     | -    | -    | -  | -      | -             | 9                |

#### 1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

#### 1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin

### 2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Przedmiot wymaga wcześniejszego opanowania wiedzy z zakresu biologicznych podstaw zachowań i psychologii rozwoju człowieka.

### 3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

#### 3.1 Cele przedmiotu

|                |                                                                                                                                                          |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C <sub>1</sub> | Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z metodyką pracy nauczyciela psychologa na poziomie przedszkoli i szkół oraz innych placówek systemu oświaty. |
| C <sub>2</sub> | Zapoznanie się z rolą i zadaniami nauczyciela psychologa w placówkach systemu oświaty.                                                                   |

#### 3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

| EK (efekt uczenia się) | Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu<br>Student:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Odniesienie do standardu |
|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| EK_01                  | Zna i rozumie problematykę rozwoju dziecka w kontekście edukacji oraz metody zastosowania wiedzy psychologicznej w działaniach dydaktyczno-wychowawczych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | F.2.W1                   |
| EK_02                  | Zna i rozumie rolę, zadania i funkcje psychologa w przedszkolu, szkole i placówce systemu oświaty oraz jego prawa i obowiązki.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | F.2.W2                   |
| EK_03                  | Zna i rozumie rolę monitorowania procesu dydaktyczno-wychowawczego realizowanego w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty; zasady dokonywania diagnozy sytuacji wychowawczych i sposoby zapobiegania błędom wychowawczym oraz korygowania negatywnych skutków oddziaływań wychowawczych.                                                                                                                                                                                                           | F.2.W3                   |
| EK_04                  | Rozumie rolę diagnozy zespołu klasowego (strukturę grupy, obraz relacji i pozycji uczniów w grupie) i zasady dokonywania diagnozy potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, zaburzeń oraz trudności i ich źródeł; zagadnienia diagnozy pozytywnej ucznia (właściwości psychicznych i elementów środowiska mających korzystne znaczenie dla dziecka) i diagnozy negatywnej ucznia (opóźnienia, zaburzenia i nieprawidłowości rozwoju); sposób opracowywania opinii psychologicznych i formułowania zaleceń. | F.2.W4                   |
| EK_05                  | Rozumie rolę wspierania rozwoju dziecka lub ucznia: wspomaganie rozwoju kompetencji społecznych i komunikacyjnych oraz sposoby wspierania rozwoju społeczno-moralnego, emocjonalnego i samoregulacji, znaczenie wspomagania uczniów w adaptacji do przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz                                                                                                                                                                                                     | F.2.W5                   |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
|       | konieczność wspierania uczniów lub wychowanków w radzeniu sobie z problemami wieku dorastania.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |
| EK_o6 | Zna i rozumie znaczenie wspomagania pracy wychowawczej nauczycieli: sposoby współpracy psychologa z nauczycielami, potrzebę kształtowania środowiska sprzyjającego harmonijnemu rozwojowi uczniów, model pracy psychologa z zespołem klasowym oraz integrowanie zespołu klasowego; sposób pracy indywidualnej psychologa z dzieckiem, uczniem lub wychowankiem, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, bariery i trudności w procesie komunikowania się oraz techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem.                                                                          | F.2.W6 |
| EK_o7 | Zna problematykę animowania działań edukacyjnych i pracy nad rozwojem ucznia; potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, motywacji do uczenia się i nawyków systematycznego uczenia się, stymulowania samodzielnej pracy dziecka lub ucznia w kontekście uczenia się przez całe życie, rozwijania ciekawości, aktywności, samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, a także umiejętności korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia lub wychowanka do samokształcenia.                                                                                    | F.2.W7 |
| EK_o8 | Rozumie rolę profilaktyki i promocji zdrowia: sposoby konstruowania szkolnych programów profilaktycznych, zasady promocji i ochrony zdrowia uczniów, edukacji zdrowotnej oraz udzielania pierwszej pomocy, zagadnienia związane z promowaniem rozwoju fizycznego i zdrowia psychicznego (kształtowanie odporności emocjonalnej, prowadzenie treningów interpersonalnych, radzenia sobie ze stresem, zarządzania własnymi emocjami), profilaktykę uzależnień, zapobieganiem zjawiskom dyskryminacji, agresji i przemocy oraz sposoby interwencji w sytuacjach konfliktowych (prowadzenie mediacji) i kryzysowych (interwencja kryzysowa). | F.2.W8 |
| EK_o9 | Zna metodykę prowadzenia działań edukacyjnych przez nauczyciela psychologa: zasady projektowania zajęć z uczniami, doboru metod, form pracy i środków dydaktycznych, projektowania zajęć (warsztatów) dla nauczycieli, a także sposoby realizacji zajęć z dziećmi, uczniami lub wychowankami w różnym wieku i o różnych możliwościach psychofizycznych.                                                                                                                                                                                                                                                                                  | F.2.W9 |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                            |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| EK_10 | Zna organizację wsparcia dzieci lub uczniów w przedszkolach, szkołach lub placówkach systemu oświaty, zasady projektowania, koordynacji, realizacji oraz ewaluacji działań pomocowych.                                                                                                                                                                                                                                                                             | F.2.W10                    |
| EK_11 | Zna poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne: zasady dokonywania diagnozy, opiniowania i orzekania, doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz zasady współpracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.                                                                                                                                                                                                                   | F.2.W11                    |
| EK_12 | Rozumie rolę psychoedukacji, zasady udzielania porad psychologicznych, wspomagania rodziców lub opiekunów w działaniach wychowawczych oraz wspierania rozwoju dzieci i młodzieży, zasady prowadzenia warsztatów dla uczniów, nauczycieli i rodziców lub opiekunów, działania na rzecz popularyzacji wiedzy psychologicznej.                                                                                                                                        | F.2.W12                    |
| EK_13 | Rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka oraz etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej. | F.2.W13                    |
| EK_14 | Potrafi diagnozować: sytuacje wychowawcze, potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów, zaburzenia i trudności w uczeniu się oraz ich źródła, a także wspomagać rodziców lub opiekunów i nauczycieli w działaniach wychowawczych.                                                                                                                                                                                                                                      | F.2.U1<br>F.2.U2<br>F.2.U8 |
| EK_15 | Potrafi wspomagać dzieci lub uczniów w adaptacji do przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty i wspierać proces nauczania-uczenia się uczniów w oparciu o wiedzę w zakresie prawidłowości i metod efektywnego uczenia się.                                                                                                                                                                                                                                  | F.2.U3<br>F.2.U9           |
| EK_16 | Umie wspierać uczniów w radzeniu sobie z problemami wieku dorastania.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | F.2.U4                     |
| EK_17 | Potrafi promować zdrowy styl życia uczniów oraz rozwój i zdrowie psychiczne (kształtować odporność emocjonalną, prowadzić treningi interpersonalne, radzenia sobie ze stresem i zarządzania własnymi emocjami) i działać na rzecz profilaktyki uzależnień, zapobiegania zjawiskom dyskryminacji, agresji i przemocy.                                                                                                                                               | F.2.U5<br>F.2.U6           |
| EK_18 | Potrafi interweniować w sytuacjach konfliktowych (prowadzić mediację) i kryzysowych (podjąć interwencję kryzysową).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | F.2.U7                     |

|       |                                                                                                                  |        |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| EK_19 | Jest gotów do nawiązywania skutecznego dialogu z uczniem, jego rodzicami lub opiekunami na temat rozwoju ucznia. | F.2.K1 |
| EK_20 | Jest gotów do popularyzacji wiedzy psychologicznej.                                                              | F.2.K2 |
| EK_21 | Jest gotów do podejmowania współpracy z różnymi podmiotami w środowisku ucznia na rzecz jego rozwoju.            | F.2.K3 |

### 3.3 Treści programowe

#### A. Problematyka wykładów

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Treści merytoryczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Rola, zadania i funkcje psychologa w placówkach systemu oświaty.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole. Rozporządzenia.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Kompetencje interpersonalne w pracy nauczyciela oraz specyficzne problemy psychologiczne nauczycieli.                                                                                                                                                                                                                                              |
| Kompetencje zawodowe psychologa pracującego w edukacji - w szkole i poradni psychologiczno-pedagogicznej. Rozwój zawodowy, kształcenie ustawiczne psychologów zatrudnionych w edukacji, supervizja.                                                                                                                                                |
| Procedury i dobre praktyki stosowane w działalności psychologicznej w różnych typach placówek oświatowych (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych). |
| Praca z uczniami z orzeczeniami i opiniami. Rozróżnienie, wymagania, możliwości, sposoby realizacji.                                                                                                                                                                                                                                               |
| Problematyka adaptacji uczniów do warunków szkoły. Wspomaganie dzieci lub uczniów w adaptacji do przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty.                                                                                                                                                                                                 |

#### B. Problematyka ćwiczeń

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Treści merytoryczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Dokumentacja w pracy psychologa szkolnego. Plan pracy psychologa, wnioski, zgody, arkusze, kwestionariusze, notatki.                                                                                                                                                                                                               |
| Organizacja działań profilaktycznych: rola profilaktyki, prewencji i promocji zdrowia, sposoby konstruowania programów profilaktycznych, zasady promocji postaw prozdrowotnych.                                                                                                                                                    |
| Metodyka prowadzenia działań edukacyjnych przez nauczyciela psychologa: zasady projektowania zajęć z uczniami, doboru metod, form pracy i środków dydaktycznych, projektowania zajęć (warsztatów) dla nauczycieli, a także sposoby realizacji zajęć z dziećmi, uczniami lub wychowankami w różnym wieku i o różnych możliwościach. |
| Bariery i trudności w procesie komunikowania się psychologa z uczniem, rodzicem i innymi nauczycielami.                                                                                                                                                                                                                            |
| Projektowanie i prowadzenie działań wspierających środowisko edukacyjne i wychowawcze dziecka. Prowadzenie działań wspierających rodziców i opiekunów uczniów.                                                                                                                                                                     |
| Zbieranie i wykorzystywanie informacji o uczniu i klasie.                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Diagnoza psychologiczna w pracy psychologa szkolnego (wywiad, obserwacja, TZN, STAI, KKS), inne metody diagnozowania (socjogram, ankieta tematyczna). Diagnoza zespołu klasowego (struktura grupy, obraz relacji i pozycji uczniów w grupie) i zasady dokonywania diagnozy potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, diagnoza zaburzeń oraz trudności i ich źródła; zagadnienia diagnozy pozytywnej i negatywnej ucznia (opóźnienia, zaburzenia i nieprawidłowości rozwoju). |
| Środowisko szkolne jako źródło konfliktów. Sposoby kierowania konfliktem. Interwencja w sytuacjach kryzysowych. Prowadzenie mediacji oświatowych i rówieśniczych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Wspieranie nauczycieli i wychowawców w procesie integrowania zespołu klasowego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Praca z uczniami uzdolnionymi i opóźnionymi w nauce szkolnej. Metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań uczniów<br>Wykorzystywanie metod i technik wspomagania uzdolnień i zainteresowań uczniów.                                                                                                                                                                                                                                     |
| Optimalizowanie procesu nauczania-uczenia się uczniów w oparciu o wiedzę w zakresie prawidłowości i metod efektywnego uczenia się.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Praca w zespołach powoływanych przez dyrekcję szkoły. Sposoby konstruowania szkolnych programów profilaktycznych, a także zasad promocji i ochrony zdrowia uczniów, edukacji zdrowotnej oraz udzielania pierwszej pomocy.                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Wspieranie rozwoju ucznia: wspomaganie rozwoju kompetencji społecznych i komunikacyjnych oraz sposoby wspierania rozwoju społeczno-moralnego, emocjonalnego i samoregulacji.                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

#### 4. METODY I KRYTERIA OCENY

##### 4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

| Symbol efektu | Metody oceny efektów uczenia się<br>(np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć) | Forma zajęć dydaktycznych<br>(w, ćw, ...) |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| EK_01-13      | egzamin testowy                                                                                                                         | w., ćw.                                   |
| EK_14-18      | referat, dyskusja, praca projektowa obserwacja w trakcie zajęć, kolokwium zaliczeniowe                                                  | ćw., w.                                   |
| EK_19-21      | samoocena                                                                                                                               | ćw.                                       |

##### 4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>1. Egzamin pisemny testowy:</p> <p>ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)</p> <p>ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)</p> <p>ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

## 2. Zaliczenie ćwiczeń - kolokwium pisemne

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)

ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)

ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

3. Samodzielne przygotowanie scenariusza zajęć psychoedukacyjnych lub zaprojektowanie szkolenia psychoedukacyjnego z zakresu analizowanej tematyki oraz przeprowadzenie zajęć w grupie na podjęty temat z wykorzystaniem aktywnych metod pracy, dostosowanych adekwatnie do odbiorców.

Zajęcia podlegają następującym kryteriom oceniania przez nauczyciela:

- a) poziom merytoryczny
- b) umiejętności prowadzącego
- c) atrakcyjność zajęć
- d) jakość przygotowanych materiałów
- e) dobór metod pracy z osobą/grupą
- f) organizacja zajęć

## 5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

| Forma aktywności                                                                                 | Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Godziny z harmonogramu studiów                                                                   | 120                                               |
| Inne z udziałem nauczyciela akademickiego:<br>- udział w konsultacjach                           | 8                                                 |
| - udział w egzaminie                                                                             | 2                                                 |
| Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:<br>- przygotowanie do zajęć, zaliczenia, egzaminu | 55                                                |
|                                                                                                  | 40                                                |

|                                                                     |          |
|---------------------------------------------------------------------|----------|
| - przygotowanie pracy, projektu, referatu, zajęć psychoedukacyjnych |          |
| SUMA GODZIN                                                         | 225      |
| <b>SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS</b>                               | <b>9</b> |

\* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

## 6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

|                                  |             |
|----------------------------------|-------------|
| wymiar godzinowy                 | nie dotyczy |
| zasady i formy odbywania praktyk | nie dotyczy |

## 7. LITERATURA

**Literatura podstawowa** (wybrane fragmenty lub rozdziały):

Berendt, J., Orbitowska-Fernandez, P., Sendor, M. (2019). *Empatia zmienia nas, szkołę, świat. Scenariusze zajęć porozumienia bez przemocy dla nauczycieli*. Warszawa: CoJaNaTo

Dobrołowicz, W. (1995). *Psychodydaktyka kreatywności*. Warszawa: Wydawnictwo WSPS.

Janowski, A. (2002). *Zdobywanie informacji w pracy wychowawczej*. Warszawa: Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna.

Duda, A. K., Skrzypek, W., Mróz, A., Koperna, P., Sobieszczańska, K., Zawisza-Wilk, E. (2019). *Masz prawo do mediacji w szkole*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe Scholar.

Hanh, T. N., Weare, K. (2018). *Szczęśliwi nauczyciele zmieniają świat. Jak kultywować radość i szczęście, zmniejszyć stres oraz radzić sobie z trudnymi emocjami w szkole?* Warszawa: Mamaniana.

Hartley, M. (2006). *Jak słuchać, by ludzie do nas mówili. Rozmowa w trudnych sytuacjach*. Łódź: Wydawnictwo JK.

Hornby, G., Hall, E., Hall, C. (2005). *Nauczyciel wychowawca*. Gdańsk: GWP.

Katra, G., Sokołowska, E. (2010). *Rola i zadania psychologa we współczesnej szkole*. Warszawa: Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna.

Kowalik, S. (red.) (2011). *Psychologia ucznia i nauczyciela*. Warszawa: Wydawnictwo PWN.

Kołąkowski, A., Pisula, A., Skotnicka, M., Wolańczyk, T. (2005). *Dziecko nadpobudliwe w szkole. Objawy i system pomocy*. Warszawa: CBT.

Konarzewska, A. (2019). *Być (nie)zwykłym wychowawcą*. Warszawa: WFW.

Kosińska, E. (2002). *Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyki*. Kraków: Rubikon.

Krasowicz- Kupis, G. (2019). *Diagnoza psychologiczna dla potrzeb edukacji*. Gdańsk: Harmonia Uniwersalizm.

Paszkiewicz, A. (2019). *Trudne sytuacje w klasie szkolnej – identyfikacje, propozycje rozwiązań*. Warszawa: Wydawnictwo Difin.

Porzak, R. (red.) (2019). *Profilaktyka w szkole stan i rekomendacje dla systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce*. Lublin: Fundacja Masz szansę.

Praca zbiorowa. (2004). *Agresja i przemoc w szkolnych działaniach profilaktycznych*. Poradnik metodyczny dla nauczycieli. Warszawa: MENiS

Węgrzecka-Giluń, J. (2013). *Uzależnienia behawioralne. Przyczyny uzależnień, metody zaradcze i pomoc. Kompendium wiedzy dla rodziców*. Warszawa: Fundacja ETOH.

**Literatura uzupełniająca:**

Góralczyk, E. (2009). *One są wśród nas. Dziecko przewlekłe chore. Psychologiczne aspekty funkcjonowania dziecka w szkole i przedszkolu*. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.

Grose-Fifer, J., Brooks, P. J., & O'Connor, M. (2019). *Teaching Psychology: An Evidence-based Approach*. John Wiley & Sons.

McKay, M., Davis, M., Fanning, P. (2019). *Sztuka skutecznego porozumiewania się*. Gdańsk: GWP.

Kendall, P.C. (2004). *Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji*. Gdańsk: GWP.

Kozak, A. (2010). *Proces grupowy. Poradnik dla trenerów, nauczycieli i wykładowców*. Gliwice: Helion.

Kozak, A., Łaguna, M. (2009). *Metody prowadzenia szkoleń czyli niezbędnik trenera*. Gdańsk: GWP.

Kwiatkowski, T., Walczak, D. (red.) (2017). *Kompetencje interpersonalne w pracy współczesnego nauczyciela*. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Mizerek, H. (2011). *Efektywna autoewaluacja w szkole - jak ją sensownie zaprojektować i przeprowadzić?* W: G. Mazurkiewicz (Red.), *Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym*. Autonomia (s. 19-62). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Petty, G. (2010). *Nowoczesne nauczanie*. Sopot: GWP.

Steinke-Kalembka, J. (2017). *Dodaj mi skrzydeł! Jak rozwijać u dzieci motywację wewnętrzną?* Warszawa: Samo Sedno.

Szyło, A. (2017). *Godzina wychowawcza. Rozmowy o polskiej szkole*. Wołowie: Wydawnictwo Czarne.

Wojnarowska B.(2010). *Uczniowie z chorobami przewlekłymi. Jak wspierać ich rozwój zdrowie i edukację*. Warszawa: PWN, r.1 (str. 19-21).

Żylińska, M. (2013). *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*. Toruń: Wyd.nauk UM.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej